

af Lønningerne for de lærde Skolers Lærere, om end ogsaa jeg gerne kunde være med til at stemme for bedre Lønninger end i Lovforslaget's nuværende Affattelse foreslaaet. Men naar jeg har begæret Ordet, er det for at rette en Tak til den højtærede Kultusminister for den Interesse, han har vist for Bornholm ved paa dette Lovforslag at søge en Afslutning paa den tvetydige Stilling, Skolen i Rønne har indtaget til Landets øvrige Skoler. Som den ærede Minister oplyste, blev den lærde Skole i Rønne i 1852 paa Grund af manglende Tilgang nedlagt, men der blev ved Skolen bibeholdt de studerende Klasser, da man af Hensyn til Dens isolerede Beliggenhed ikke turde gaa til en absolut Ophævelse af Skolen. Senere har Tilgangen været betydelig stærkere, endog meget stærkere i de senere Aar, og som Følge deraf var det vistnok, at Skolens Lærere imødekom et paa Den almindelig næret Duffe, at der i 1883 blev af Skolens Lærere oprettet et privat Artiumskursus ved Skolen under Ledelse af dens Rector, et Kursus, som siden 1885 har sendt Studenter til Universitetet med et smukt Resultat. Dette Kursus's Bestaan har været mulig dels ved et Statstilskud paa Finansloven, stort 9,000 Kr., dels ogsaa ved Bidrag fra Bornholms Amt og Rønne Kommune, men det vil være indlysende, at dette Kursus har befundet sig under nogen Usikkerhed, og at Tilgangen af studerende saaledes ikke har kunnet være saa stor, som den rimeligvis ellers vilde have været, dersom man havde haft fuld Sikkerhed for dets Bestaan, eller at Skolen vilde gaa over til at blive en fuldstændig lærd Skole. Det er derfor for Bornholm et stort Gode, at Skolen nu kommer ind under Loven, kommer til at nyde de samme Goder, som Statens øvrige lærde Skoler saa, og det er det, den højtærede Kultusminister har foreslaaet, og det er derfor, jeg tillader mig at henvende en varm Tak til ham, idet jeg tillige anbefaler det foreliggende Forslag til uforandret Vedtagelse af det høje Ting.

Det. Hansen: Den samme Betragtning, som jeg gjorde gældende med Hensyn til det foregaaende Lovforslag, gælder for mig med Hensyn til dette. Jeg erkender, at navnlig Adjunkterne have været meget usjelt lønnede hidtil; de have været stillede under Billaar, hvor de virkelig knap kunne have en saa forgløs Eksistens, at de kunne ofre sig til deres Erning, og det er vel ikke saa ofte, at de have Lejlighed til at saa andet Erhverv; i hvert Tilfælde er det jo ikke heldigt, om Statsembedsmænd skulle være

henviste til at se at tjene Brødet uden for deres Embede. Jeg maa stemme for disse ganske moderate Forhøjelser, som her gives til Skoleembedsmænd, og jeg tror heller ikke, det er mere, end vi vel under alle Omstændigheder komme til at give, men jeg gør det med nogen Betænkelse, fordi der naturligtvis ogsaa her kunde være Tale om Reformen af den lærde Skole, som helst burde staa i Forbindelse med Omdannelsen af dens Lønningsforhold. Vi have blandt andet i For haft disse lærde Skolers Organisation under Behandling, og da stod jo Meningerne saa stift imod hinanden, at der ikke er Udset til i de første Aar at komme til en virkelig Reform i saa Henseende. Hvad der derimod er mere betænkeligt for mig, er, at man udvider Lærernes Antal og til Dels ogsaa Skolernes Antal. Det staar for mig, at saaledes som Kommunikationsforholdene have udviklet sig her i Landet, og da Forældrene altsaa ikke paa langt nær behøve at sende deres Børn saa langt bort til Skolerne som tidligere — navnlig kunne de tage Hjælp af Jærnbanerne — er Trangen til at have saa mange Skoler ikke nær saa stor som tidligere. Og jeg tror ogsaa, at naar man virkelig lægger Beslag paa Lærernes Tid og forlanger af Lærerne, Adjunkterne, et Arbejde, der nogenlunde svarer til, hvad enhver Mand, der virkelig maa slide for Jøden, maa præstere i lignende Retninger, ikke blot som Lærer, men i Forretningslivet, maa man kunne komme til en betydelig Reduktion, baade af Lærernes Antal og maatte ogsaa af Skolernes Antal, og betydelige Besparselser. Jeg tror, at naar man ser paa de lærde Skolers Budget og det Resultat, der kommer ud deraf, det Antal Disciple, der blive sendte til Universitet eller ud i Livet, vil man komme til Erkendelse af, at det er en umaadelig Luksus, der drives her ved de lærde Skoler. Jeg tror, at de Resultater, der opnaas, kunde opnaas langt billigere, uden at man behøvede at knibe af paa Gagerne til Lærerne eller Rectorerne. Tværtimod, jeg tror, man skulde give dem rundeligere Gage, forlange deres fulde Arbejdskraft, men saa for øvrigt reducere Antallet baade af Lærerne og af Skolerne. Jeg har ikke kunnet forsones mig med den Paastand, som fremsættes, at man ikke kan forlange mere end 4 Timers Arbejde paa Skolen om Dagen af en Adjunkt. Jeg tror nemlig, at de fleste Forretningsfolk her i København vilde betragte det som en ren Ferie, om man kunde reducere sin Arbejdsdag til 4 Timer. Vi høre fra Skolernes, fra Adjunkternes Side, at man kan ikke forlange, at dette besværlige og